

До питання щодо організації освітнього процесу у 5-их класах закладів загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році (за матеріалами листа МОН України від 19.08.2022 р. № 1/9530-22 "Про інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році").

Нормативне забезпечення освітнього процесу	Що має зробити вчитель?	Витяги із інструктивно-методичних рекомендацій МОН України
	Вчитель:	
Державний стандарт	<ul style="list-style-type: none"> читає, осмислює прочитане з метою використання відповідних положень у своїй практичній діяльності 	
Освітня програма закладу освіти	<ul style="list-style-type: none"> бере участь у розробці освітньої програми ЗСО у межах своєї компетенції 	<p>Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів <i>є освітня програма закладу загальної середньої освіти.</i></p> <p>Освітню програму закладу схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його керівник.</p> <p>В освітній програмі закладу освіти зазначається <i>перелік програм (модельних навчальних програм та/або навчальних програм),</i> що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, у тому числі й навчальні програми курсів за вибором.</p> <p>Сукупність модельних та/або навчальних програм в освітній програмі закладу має охоплювати досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей.</p>
Модельна програма освітньої	<ul style="list-style-type: none"> аналізує модельні програми 	<p><i>Особливості авторських модельних програм</i></p> <p><i>Види навчальної діяльності,</i> запропоновані у</p>

галузі/предмету/ курсу	свого предмету, <i>вибирає</i> ту, згідно з якою планує організувати навчання впродовж циклу (5-6 кл.)	<p>модельних навчальних програмах, мають <i>рекомендаційний характер</i>. При розроблені навчальної програми педагоги визначають ті види навчальної діяльності, які будуть використовуватися в освітньому процесі для досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом. Педагоги можуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обирати види навчальної діяльності з тих, що запропоновані в модельній навчальній програмі; • адаптувати рекомендовані модельною навчальною програмою види діяльності відповідно до потреб здобувачів освіти та особливостей організації освітнього процесу; • додавати або пропонувати інші види навчальної діяльності, відповідно до освітніх методик і технологій, які використовує вчитель, а також наявних засобів навчання.
Навчальна програма	<ul style="list-style-type: none"> • <i>бере участь/створює</i> навчальну програму, дотримуючись відповідних <i>вимог</i> або <i>об'єднує</i> з календарно-тематичним плануванням 	<p><i>Модельні навчальні програми на рівні закладу освіти мають бути конкретизовані у навчальні програми.</i></p> <p>Навчальна програма оформляється за зразком модельних навчальних програм. На титульному аркуші зазначається назва та авторський колектив модельної навчальної програми, на основі якої створено навчальну програму закладу.</p> <p><i>Навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти</i></p>
Календарно-тематичний план	<ul style="list-style-type: none"> • <i>складає</i> календарно-тематичне планування (посеместрово) на основі навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) або <i>складене КТП</i> об'єднує з навчальною програмою в один документ 	<p>На основі навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає <i>календарно-тематичний план</i>, який має орієнтувати в послідовності розгортання програмового змісту і формування очікуваних результатів навчання, забезпечуючи при цьому цілісність і системність навчання.</p>
		Відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів 5 – 6 класів, які здобувають

		<p>освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, у семестровому оцінюванні враховуються результати контролю груп загальних результатів навчання.</p> <p><i>Тому вважаємо за доцільне у календарно-тематичному плані визначити відповідність кожного очікуваного результату, якого необхідно досягти на уроці, певній групі загальних результатів, визначеній Державним стандартом</i></p>
		<p><i>Календарно-тематичне планування здійснюється вчителем у довільній формі і може бути об'єднано з навчальною програмою в один документ (зразок КТП з математики 5 клас; автор МНП О.Істер) ; технологічна матриця)</i></p> <p>У календарно-тематичному плануванні на початку навчального року необхідно визначити достатню кількість навчального часу для повторення і проведення діагностування результатів навчання за попередній рік.</p> <p>Спосіб діагностування залишкових результатів навчання вчитель обирає самостійно.</p> <p><i>Результати діагностування не підлягають обліку і не враховуються під час оцінювання за перший семестр.</i></p>
		<p>Систему діагностувальних і контрольних робіт, у тому числі для перевірки рівня сформованості умінь певної групи загальних результатів, визначених у свідоцтві досягнень, учитель планує і розробляє самостійно під час календарно-тематичного планування, керуючись Державним стандартом, освітньою і навчальною програмами та відповідно до кількості годин, передбачених навчальним планом на вивчення предмета/інтегрованого курсу.</p>
Поурочний план	<ul style="list-style-type: none"> складає поурочні плани на урок згідно з календарно-тематичним плануванням 	<p>Тема; цілі; проблемні питання; очікувані результати; орієнтири для оцінювання; критерії оцінювання; ДІЇ УЧНЯ</p>
		<p><i>Види навчальної діяльності</i>, запропоновані у модельних навчальних програмах, мають рекомендаційний характер. При розроблені</p>

		<p>навчальної програми педагоги визначають ті види навчальної діяльності, які будуть використовуватися в освітньому процесі для досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом. Педагоги можуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обирати види навчальної діяльності з тих, що запропоновані в модельній навчальній програмі; • адаптувати рекомендовані модельною навчальною програмою види діяльності відповідно до потреб здобувачів освіти та особливостей організації освітнього процесу; • додавати або пропонувати інші види навчальної діяльності, відповідно до освітніх методик і технологій, які використовує вчитель, а також наявних засобів навчання.
Оцінювання	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює оцінювання згідно з положеннями, затвердженими на педагогічній раді, і внесеними у відповідні розділи освітньої програми ЗСО 	<p><i>Оцінювання учнів 5 класів має бути зорієнтованим у першу чергу на обов'язкові результати навчання й орієнтири їх оцінювання, визначені Державним стандартом, та на очікувані результати навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета/інтегрованого курсу.</i></p> <p><i>Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, рекомендуємо у першому семестрі 5 класу підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий» – «П», «середній» – «С», «достатній» – «Д», «високий» – «В» та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі рекомендуємо при виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінку за II семестр.</i></p>
		<p><i>Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам).</i></p>
		<p>Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, відповідно до законодавства, є формувальне, поточне (не</p>

		<i>поурочне</i>) та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Заклади освіти мають право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання
		<i>Оцінювання учнів 5 класів має бути зорієнтованим у першу чергу на обов'язкові результати навчання й орієнтири їх оцінювання, визначені Державним стандартом, та на очікувані результати навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета/інтегрованого курсу</i>
		Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Під час формувального оцінювання важливо формувати в учнів 5 класу вміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.
		Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для оцінювання проміжних результатів навчання діагностичної (контрольної) роботи або без проведення такої роботи залежно від специфіки навчального предмета/інтегрованого курсу. Під час виставлення оцінки за тему результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.
		Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є <i>поточний контроль</i> , що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. <i>Запитання, завдання, тести, тощо спрямовано на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу.</i> Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.
		<i>Семестрове оцінювання</i> здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання та результатів контролю груп загальних результатів навчання, відображених у Свідоцтві досягнень. <i>Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.</i>
		<i>Річне оцінювання</i> здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться. У Свідоцтві досягнень у графі «Рік» ставиться одна оцінка – загальна оцінка результатів навчання за рік. Оцінки за групи результатів навчання у графі «Рік» не виставляються, оскільки вони мають

		бути враховані в оцінках за семестри.
		Облік результатів тематичного, семестрового, річного оцінювання, оцінювання груп результатів навчання проводиться в класному журналі в окремих колонках без дати.
		Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496; пункти 9, 10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07. 2015 р. № 762 (зі змінами).
Свідоцтво досягнень	<ul style="list-style-type: none"> • вивчає орієнтовну форму Свідоцтва; • пропонує зміни (за потреби) на розгляд і прийняття відповідного рішення педагогічною радою ЗСО; • вчасно і якісно здійснює відповідні записи у щоденнику спостережень, на сторінці кл. журналу зі свого предмету/предметів; • бере участь в обговорення результатів спостережень за розвитком наскрізних вмінь учня/учениці з класним керівником; • заповнює, як кл.керівник, Свідоцтво досягнень згідно з відповідними рекомендаціями, 	<i>Свідоцтво досягнень</i> відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5 класу з предметів/інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. У Методичних рекомендаціях пропонується <i>орієнтовна форма</i> Свідоцтва досягнень

	затвердженими педагогічною радою ЗСО	
		<p>У Свідоцтві досягнень окрім характеристики рівня досягнення результатів навчання з предметів/інтегрованих курсів дається характеристика стану сформованості навчальної діяльності відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.</p> <p>Графа «Характеристика навчальної діяльності» заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених упродовж начального року. Спостереження проводяться спільно з вчителями, які у цьому класі викладають навчальні предмети/інтегровані курси, за планом, визначеним закладом освіти. Заповнення графи здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки (сформовано або формується) навпроти певного уміння.</p> <p><i>Педагогічні колективи можуть використовувати власні способи спостереження за розвитком наскрізних умінь і застосовувати у тому числі вербальні характеристики замість позначки.</i></p> <p>Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року та в разі переведення здобувача освіти до іншого закладу освіти упродовж навчального року</p>